

דברי ישרים

פרשת השבוע לצעירי העאן גליון תס"ב 462
לזכות הרב עקיבא בן אלישבע אסתר לרפואתו השלמה בתושחי
בהוצאת מכון דברי יושר

פרשת כי תצא תשפ"ה

במה בפרשה

תמצית דברי הפרשה
בשילוב פירושים ודרושים

ילדים יקרים וחביבים!

פרשתנו היא הפרשה
העשירה ביותר בתורה,
במצוות.

שבעים וארבע מצוות

במננו עד נמנים בפרשה.

חלק גדול ממצוות אלו נוהגות אף בזמן הזה
ורבים מהם הן מצוות שבין אדם לחברו ובמיוחד
בדברים הנוגעים לגמילות חסדים עם הזולת,
ונמנה את חלקן בקצרה.

הפרשה נפתחת בדיו הקשור למלחמת
הרשות [מלחמת הרשות זו מלחמה על אמה
שאינה משבעת העמים שהיו בארץ ישראל,
ודיניה שונים מהמלחמה בשבעת העמים
שנקראת מלחמת מצוה], אם יהודי רוצה
להתחתן עם אשה שהוא שבה במלחמה,
צריך הוא לעשות דברים מסוימים ורק אחר כך
הוא יוכל להתחתן איתה.

מהלכה זו למדו חז"ל ומפרשי התורה
פרטים חשובים בצורת המלחמה הגדולה
והקבועה שיש לכל אחד - המלחמה מול הניצור
הרע, ובפסוקים רמוזים הדרכים כיצד לנצח
אותו ולהכניעו.

נלמד את הדיו שאסור לקחת מבן בכור את
חלקו הכפול ולתנו לבן אחר אפילו אם הוא
שוגא את אמו של הבכור.

נקרא בפרשה על מקרה נורא, מזעזע ומפחיד,
ילד שזה עתה נעשה בר מצוה שאינו שומע
בקול אביו ובקול אמו - בן סוטר ומורה, והוא
מתדדד למצב כל כך קשה, עד שהוא גונב

מאביו כסף כדי לקנות לעצמו
דברים שהוא רוצה, והתורה
מצוה להמיתו במיתת בית דין
בסקילה, כדי שלא יגדל ויהנה
שודד ורוצח.

נלמד בפרשה שמי שחטא ונגנש בענש מיתה
בסקילה, צריך לתלותו לאחר הסקילה, אבל
אסור להשאיר אותו כך בלילה, וצריך לקבורו
ביום מיתתו, מפני כבודו וכבוד השם.

נקרא על מצות השבת אבדה ליהודי, ועל
עזרה ליהודי שחמורו או שורו פורע תחת
משאו בדרך, בשתי המצוות הללו מוסיפה
התורה אזהרה שלא להתעלם מהאבדה או
מהחבר הזקוק לסייע.

בפרשה נכתבו מצוות שנוגעות לקדשת עם
ישראל ועל בן אומרת התורה שלא ילבש גבר
שמלת אשה ואשה לא תלבש בגדי איש, וכן
נקרא על מצוות שונות הקשורות לקדשת
המשפחה היהודית, דיגי הקדושין והגרשין,
ומי הם המתירים והאסורים להתחתן עם עם
ישראל, וכיצד על החתן להתנהג בביתו לאחר
החתונה.

התורה אוסרת על עמונים ומואבים לבוא
בקהל השם ואסור להם אפילו לאחר שהתגררו
להנשא לבנות ישראל, גרים הבאים מאדם
מתרים להנשא לישראלים אף על פי שניצאו
לקראתנו בחרב, וגם הגרים מהעם המצרי
שהרגו את תינוקות עם ישראל והטביעו אותם
ביאור מתרים לאחר שלש דורות להנשא
לישראלים.

תמצית ענייני הפרשה בשלוב פירושים ודרושים

תורה כפי שהתורה מורה לנו כיצד לשמור על טהרת הגוף והנפש גם בעת מלחמה, מזהירה אותנו התורה להשמר מכל דבר רע, וכלול בזה גם אסור לשון הרע והוצאת שם רע על איש ישראל, עוון זה הוא חמור כל כך עד שבעטיו עלולים להנזק הרבה יותר מגזק של מלחמה עם אויבים.

מצוות רבות הנוגעות למסחר שבין אדם לחברו נאמרו בפרשה, אסור הלואה ברבית, זכויות הפועל והשכיר בעבודתו ובשכרו, אלו דברים מתיר למלוא לקחת מהלוא במשכנו ואלו לא, והדרך בה ראוי לקחת את המשכנו מיד הלואה, ועל החובה להיות ישרים במסחר ולא לרמות במשקל.

נלמד בפרשה על חיובו של היהודי לשמור על דבורו, לקיים את הנדרים שנדר, ולשמור על פיו שלא ידבר לשון הרע, והתורה מצוה אותנו לזכר את מה שארע למרים הנביאה, שאפילו שהיא הייתה צדקת גדולה, היא נענשה על כך שדברה לשון הרע.

מתוך המצוות הרבות נזכיר את מתנות העניים השיכות בשדה, פאה, לקט, שכחה, פרט ועוללות.

לפני שנסיים, נזכר את המצוה החשובה שנקרא בפרשה - אסור להכות יהודי! ואפילו אם מדבר ברשע שהוא חייב מלקות בבית דין, מתיר להכותו בבית דין לא יותר משלשים ותשע מלקות.

בסיום הפרשה נצטוונו לזכור את אשר עשה עמלק, ולמחות אותו מתחת השמים.

אנו מתפללים ומקוים ליום הזה שבו ימחה זכרו של עמלק, ומלכות השם תהיה שלמה בכל העולם במהרה בימינו, אמן.

שבת שלום ומבורך!

ומכאן שעמונים ומואבים אסורים לעולם לעמת מצרים ואדומים שיש להם אפשרות להנשא לעם ישראל, למדו חז"ל כי "גדול המחטיאו יותר מההרגו", ונקבע הדבר לכל הדורות עד עולם, ונלמד מכאן להתרחק ממחטיאים, להשמר מהם, ולא לאפשר להם להתקרב ולהתחבר עמנו מכל סבה שהיא, שכן סכנתם גדולה מסכנת הגוים המרצחים. נלמד כיצד "מצוה גוררת מצוה", כאשר מקימים מצוות שלוח השן כדיו, וזכים לברכת השם ובונים בית, ומצליחים לקנות כרם ושדה ובגדים נאים, אשר בהם יש מצוות מיחדות כמו שזכרנו.

הבונה בית, מצוה עליו לעשות מעקה לגג ולהסיר מהבית כל דבר שיכול לסכן את הבאים אל הבית. הנוטע כרם צריך להזהר שלא יעבור על אסור כלאים.

החורש בשדה יזהר מלחרוש בשני סוגי בעלי חיים יחידיו, וכן אסור לרפב בעגלה הרתומה לשני סוגי בעלי חיים שונים, כגון שור וחמור.

בבגדים אסור שיהיה "שעטנז" - תערובת של חוטי צמר וחוטי פשתן, ואם יש בבגד ארבע כנפות [= פנות], חייבים להטיל בו ציצית קדם לבישתו.

אמנם על אף אסור שעטנז, אבל במצוות ציצית אין אסור שעטנז אם חוטי הציצית מפשתן והבגד מצמר.

דרךם של הגוים, שפאשר הם יוצאים למלחמה, הם מסירים מעליהם את ה"תחפשת" והם מתנהגים בגסות ובטמאה, אבל עם ישראל מצוה לשמור, במיוחד בעת מלחמה וסכנה על טהרה וצניעות וקדשת הממנה, וכאשר עם ישראל אינו מתנהג ככל הגוים, הקדוש ברוך הוא מצילו מן האויבים.